

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

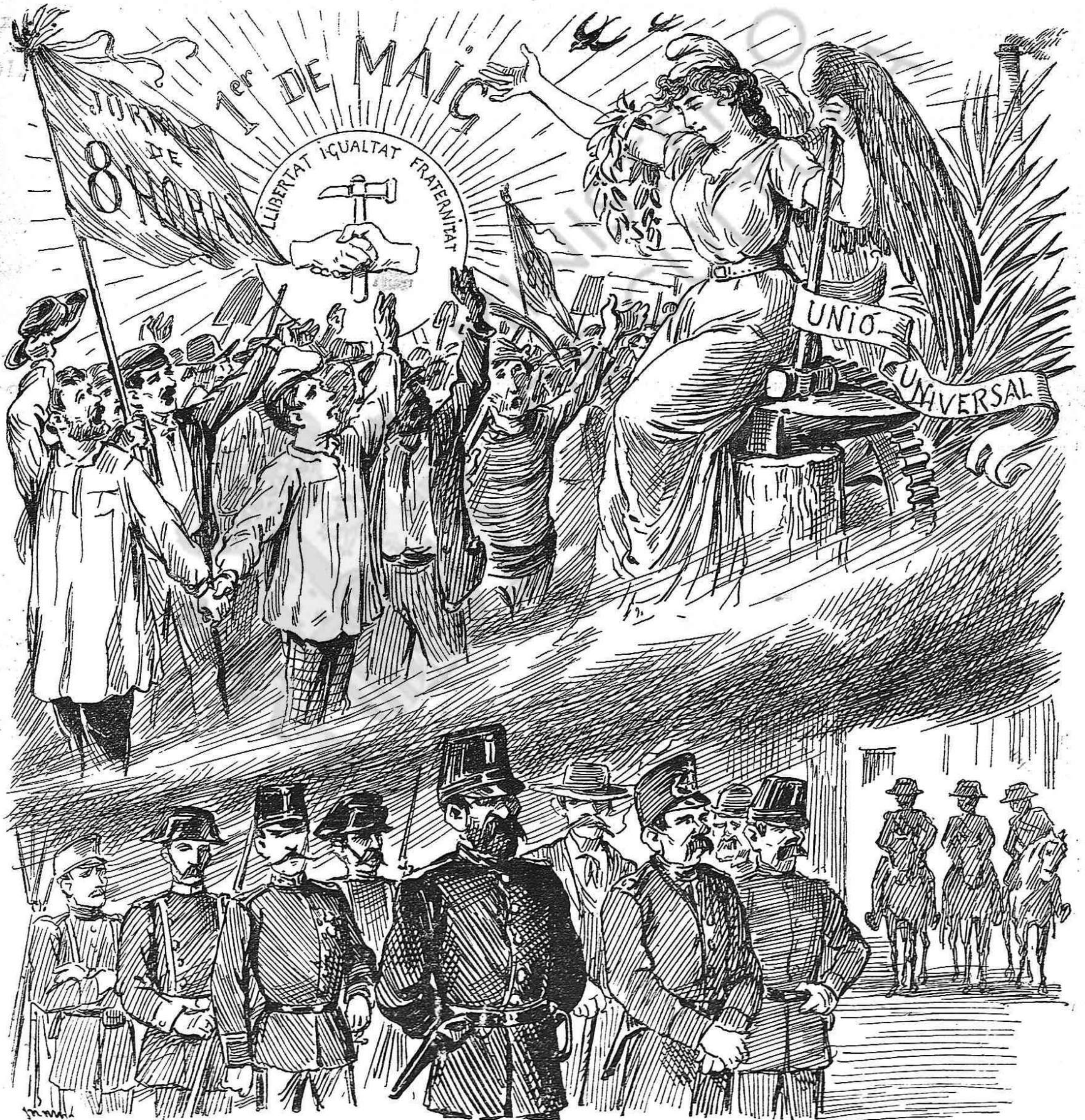
Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibrería Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pesetas 1'50. Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LA FESTA DEL PRIMER DE MAIG

Los treballadors ho van fer tant bé, que fins van obligar á fer festa á n' aquells que sense ser obrers més ganas tenian de treballar.

EN LO PRIMER DE MAIG

PENSAMENTS Y CONSIDERACIONES

o porvenir es dels treballadors, entenen-se per treballadors no tant sols los que s' guanyan lo' pà ab l' ajuda de las mans y ab lo suor del seu front, sino també 'ls que per guanyársel emplean la llum de la inteligencia y 'l fósforo del cervell.

Cada día que passa es més necessari treballar per viure.

Dintre de poch será una sentència inapelable aquell antic refrà:

«Qui no treballa no menja.»

La millora del treballador deu ser obra no sols del treballador mateix sino de la colectivitat.

A major benestar del obrer correspon major benestar social.

Los pobles més adelantats y més rics son aquells en que la classe treballadora disfruta de majors comoditats y conta ab més medis per atendre á las necessitats de la existencia.

Tota millora otorgada al obrer es una llevor fecunda de prosperitat general.

Los problemas sociales exigeixen en la seva resolució una gran cautela.

No s' trobarán may otras qüestions respecte de las quals ab més rahó puga dirse que no s' pot matar tot lo qu' es gras.

Tota aspiració prematura, tot afany inmoderat de reforma, no estant las circunstancias ben disposadas per la seva implantació, pot produhir, en lloch del somiat adelanto, un sensible retrocés.

Lo clau ha d'entrar sempre per la pnta. Empenyarse en introduhirlo per la cabota, equival á perdre 'l temps y á malmetre 'l clau.

S' han fet revolucions polítiques per medi de la forsa, perque no hi havia altra manera de remoure obstacles poderosos. Y per cert que tota revolució política ha portat conseqüencias més ó menos immediatas de carácter social.

Una revolució exclusivament social es poch menos que impossible.

Los procedimientos de la forsa aplicats á la reforma de la organizació social son tan aventurats, que més aviat poden produhir un fracás fins després del triunfo, que no una victoria favorable á cada hù y á la colectividad.

Pera las qüestions sociales no hi há res ni més segur ni més practich que la evolució pacífica.

Produhirá sempre millors resultats la reforma de una máquina que estolviant esforços abarati 'ls productos elaborats fent assequible 'l seu consum fins á las classes més humils, que no mil petardos de dinamita omplint á una ciutat d' esglay y consternació.

Contra 'ls poders que vinculavan lo dret de manar: contra 'l feudalisme que per dret d' herencia trasmetia de pares á fills la dominació sobre 'ls súbdits: contra la monarquia absoluta, que resumia en un sol cap los antichs drets feudals y 'ls aplicava á tot un poble; contra aquestas injusticias perpetradas de generació en generació s' han fet revolucions y s' han guanyat victorias en nom de la llibertat, en nom de la igualtat y en nom de la fraternitat humana.

Y las revolucions varen ferse perque no hi havia altre medi humá de remoure la montanya de tantas injusticias petrificadas; y las revolucions varen ferse perque l' esperit humá necessita pèl seu esplay la llibertat, de la mateixa manera que 'ls pulmóns per respirar necessitan l' ayre pur; y las revolucions varen ferse, en fi, perque sense la revolució política la humanitat hauria arribat al dia del judici, agarrotada, humillada y envilida.

Conseguida la llibertat, conseguida la igualtat davant de la ley, establerta la fraternitat entre 'ls homes, tenen aquets, medis més ó menos poderosos, pero medis igualment útils á tots, per entrar ab bonas armas en las lluytas de la vida, en eixas lluytas per medi de las quals cada hù procura atendre á las sevas necessitats y tots junts cooperan als impulsos del progrés general.

S' acumulan, es cert, fortunas poderosas que contrastan ab l' escasés de la majoria dels combatents; pero ¿desde quan aqueixas fortunas acumuladas son inalienables? ¿No veyem desmoronarse 'n cada dia? ¿No contemplém con moltas d' ellas s' ensorran á son propi pés? Rara vegada una fortuna resisteix més enllá de tres generacions. Si 'l pare l' acumula, 'l fill que no l' ha guanyada, ab prou feynas logra conservar-la; pero vé 'l net y casi sempre la dissipa.

Y com aquella riqueza no s' pert, perque al mon no s' pert res, se reparteix entre 'ls soldats que més saben distingirse en las lluytas de la vida, ja pèl seu esforç, ja pèl seu talent, ja també per la seva sort.

Tot en lo mon té amo, es cert; pero tot en lo mon cambia d' amo.

Los catúfols de la cinia que puján plens y baixan buits, es la imatge més justa de la moderna societat,

y es una sort que la cinia no estiga may parada. No tota l' aygua que s' extreu del pou queda estancada en los dipòsits, una gran part s' escampa y fecundisa 'ls camps de la prosperitat general.

Y si no tothom pot enriqueirse per un igual, cosa impossible mentres siguin desiguals las aptituts y las condiciones naturals dels homes, tothom participa directa ó indirectament dels triunfos del progrés, aixis en l' ordre polítich, com en l' ordre económich, com en la esfera intelectual.

Veus' aqui com la evolució, sent lo camí més llarch, es també 'l més segur y 'l menos exposat á contratemps pera conseguir la millora de la societat, dintre de la justicia.

L' obrer ha de ser polítich.

La idea política es la pólvora que obra camí á la humanitat per dirigir-se á la realizació del progrés.

Y la democracia dintre de la seva forma natural, qu' es la República, será sempre la protectora del obrer, oferintli medis práctichs per emanciparse y millorar la seva sort.

Dintre de la ley democrática basada en lo sufragi universal, tant pesa 'l vot del obrer més infim com lo vot del més pretenció capitalista.

La República li diu al treballador:

—Ajúdam y t' ajudaré.

P. K.

LO PRIMER DE MAIG

COMENTARIS Y OPINIONS

Lo govern

Ja ho veuhem: no ha passat res. Ara ha quedat ben probat que sols hi ha tranquil·litat haventhi un govern de pes. Perque, no 'ns fem ilusions, ¿á què s' deu la gran quietut que aquests dias hem tingut? A las mévas precaucions.

Los obrers

¿Qué tal? ¿ja se 'n ha enterat la gent de la clostra dura? ¿veuhem si 'n té de cordura lo poble descamisat? Res d' escándol, ni desordre, ni esbalotar pels carrers; quan no 'ns tocan, los obrers també sabem ser gent d' ordre.

Un observador

¿Demaná ab noble entesa exenta de orgull y d' ira? ¿Manifestá á lo que aspira sense despit ni baixesa? Lo que pensarà no ho sé;

ANSIETAT DEL GOVERN

Dlu que 'l Govern tenia la vista fixa sobre Barcelona. Y res. ¡Ell jugués tant net com los obrers cataláns!

pero á n' á mi se 'm figura
que 'l sistema que inaugura
al poble li ha d' anar be.

Un espantadis

Vintritres lliuras de pá,
vuyt dotzenas de sardinas,
sis conills, dinou gallinas,
mitj qintá de bacalla!...
¡Es clá!... Ab tanta propaganda,
jo m' havia previngut
y ara, teniu!... ¡tururull!
¿que 'm fare d' aquesta vianda?

Los presos

¿Per qué 'ns han pres? No ho sabém;
pero ni ha conservadors,
y manant aquests senyors
ja de res ens estranyém.
Lo seu ideal es fe 'l bú
y tirar cossas á raig.
Ells diuhen:—¿Primer de Maig?
Pues nada, hem d' agafá algu.

Un municipal

Me van dir que vichilase,
que mirase pels recones,
que no tingués distraccions,
que con ningú conversase,
que siguiese los tranvias...
Y tot ¿para qué? ¡Mal rayo!
¿qué pasó el primer de Mayo?
Lo que passa tots els dias.

Un home serio

Pues senyor, no es mal plantón
lo que 'l govern ens ha dat!
¡Jol que m' havia pensat
que s' anava á acabá 'l món!
Ara veig de bona tinta
lo que 'l ditxo ja diu bé:
«que no es tan fiero 'l obré
como el gobierno lo pinta.»

«La Campana»

¡Primer de Maig!... ¡Gran victoria!
Aquesta hermosa diada
ha de quedar senyalada
com una feixa de gloria.
¡Obré espanyol! En un mot
te dirém lo qu' hem pensat:
poble tan digne y sensat,
ho ha guanyat y ho mereix tot.

C. GUMÁ.

DESPRÉS DE LA FESTA

AJA, ja está vist. Los grans en-
tusiastas del primer de Maig
son las personas acomodadas.
Tots los que tenen per per-
dre van ápressurarse a cele-
brarlo.
—¿Es lo primer de Maig avuy?
—deyan:—Pues huelga general
y completa.—
Y no van anar al teatro, ni al
café, ni sisquiera van sortir de
casa.

Si d' aixó no se 'n diu secundar la festa del treball,
no sè qué se 'n ha de dir.

Lo mal es que l' endemà de la solemnitat ja no se 'n
recordan y únicament tornan á pensarhi á últims d'
Abril del any següent.

¿Tenen present la comedia que respecte á aixó va
representar lo senyor Cánovas?

Ara fa un ó dos anys, al observar que 'l moviment
obrer tenia ja certa importancia, l' home 's posá sobre
si y tirá 'ls seus cálculs.

—Aixó va de serio—degué dirse:—aquesta gent co-
mensa á cansarse, y si no li dono un calmant, ens pro-
porcionará un disgust quan menos lo esperém.

Aviat va trobarne de calmants.

Se 'n va en persona al Ateneo y fa un discurs ab ri-
betes socialistas.

Enrahona al Congrés y diu que las classes trabaja-
doras mereixen una mica d' atenció.

Agafa la ploma y convoca la comissió de reformas
socials.

Y surt lo reglament del treball de las criaturas.

Y 's parla d' inspeccionar las condiciones del treball
de las donas.

Y 's apunta alguna cosa sobre 'ls obrers inutilisats.

Y 's regira y 's remena y 's fa soroll durant una pila
de dias.

¿Sabén alguna cosa de tots aquells reglaments y pro-
jectes?

Jo tampoch.

Passá 'l primer de Maig, va calmarse l' agitació pro-
duhida per aquell esclat de vida obrera ... y la comissió
de reformas socials va anàrsen á pendre banys.

Los plans é ideas regeneradoras s' olvidaren comple-
tament ... y 'ns trobem altra vegada abocats á un altre
primer de Maig sense que 'l govern haja fet res en be-
nefici de las classes treballadoras.

¿Qué havia de fer aquest any? ¿Repetir la funció del
any passat, tornant á convocar á tota pressa la comis-
sió de reformas socials ó disparant algun altre discurs-
set socialista?

La broma hauria sigut massa pesada y encara que 'l
govern es molt bromista, lo pais no está ja per brome-
tas d' aquest género.

Pero 'l govern va dirse:

—Res de plans reformistas ni teorias redentoras: co-
sas practicas, cosas practicas...—

Y en compte de publicar un decret en favor de la in-

fancia obrera, publica una ordre pera que 'l exercit es-
tiga preparat.

Y en compte d' enviar á Barcelona un inspector que
veji' còm funcionan las fabricas y còm viuen los
obrers, ens envia 'l *Reina Regente* perque 's possessio-
ni del port é inspiri respecte á las classes trabajado-
ras ab los seus canons.

No 'ns podém queixar, de totes maneras.

A tot arreu passa 'l mateix. Las classes conservado-
ras se gastan tots los recursos y tota la seva energia
pera prevenirse contra 'ls efectes del primer de Maig y
defensarse de la pressió dels socialistas.

¿No seria millor que las grans sumas que gastan los
soberans d' Europa movilisant las tropas, augmentant
la policia y sembrant las ciutats d' esbirros, las em-
pleessin en fer algo de lo que 'ls treballadors demanan
y en comensar la hermosa obra de la transformació
social.

Sembla talment que tinguin interès en que la festa
del primer de Maig no 's perdi.

Y en efecte; per aquest camí de ruindats y mesqui-
nesas no 's perdrá.

Los que 's perdrán son ells.

FANTÁSTICH.

ESCENAS

I

Dotze horas ara ha tocat
lo rellotge de l' Erasme,

¡quinas glopadas de gent
vomitan tallers y fábricas!

Pels carrers de l' Arrabal
los obrers forman onadas,

si vá á doll lo de Ponent
baixa á vessar lo del Carme,

Sobreixen los d' Hospital
Riera Alta y Riera Baixa,

lo de Carretas vá á gom
y apar, que bull lo d' Amalia.

Al pas lleuger dels obrers
volean sas brusas blavas

que l' olla á las dotze en punt
ja se sab, fuma á la taula.

¡Quina gatzara que mou
l' impertinenta quitxalla!

las xinxas quin xerroteig
y mofarse dels que passen!

—Tuyas, mira aquell mosquit:
—¡Mare de Deu qu' está magre!

—Y 'l que vá ab ell, ¿que no 'l veus
que curtas porta las calsas?

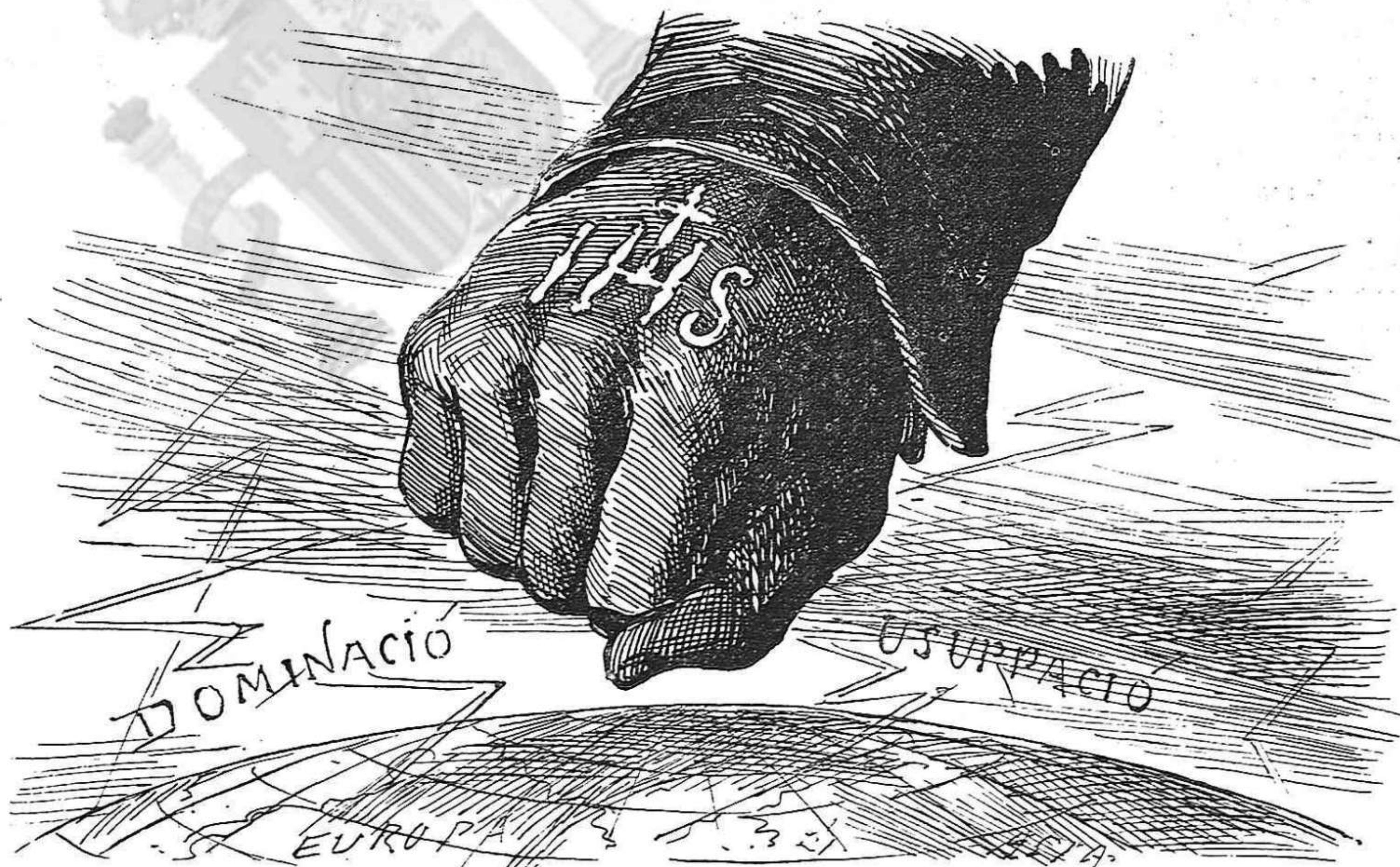
—¡Oy! sembla aquell regidor
que pintava «La Campana»!

¿Y aquei!? ¡mare qu' es alló
porta bigoti de rata!

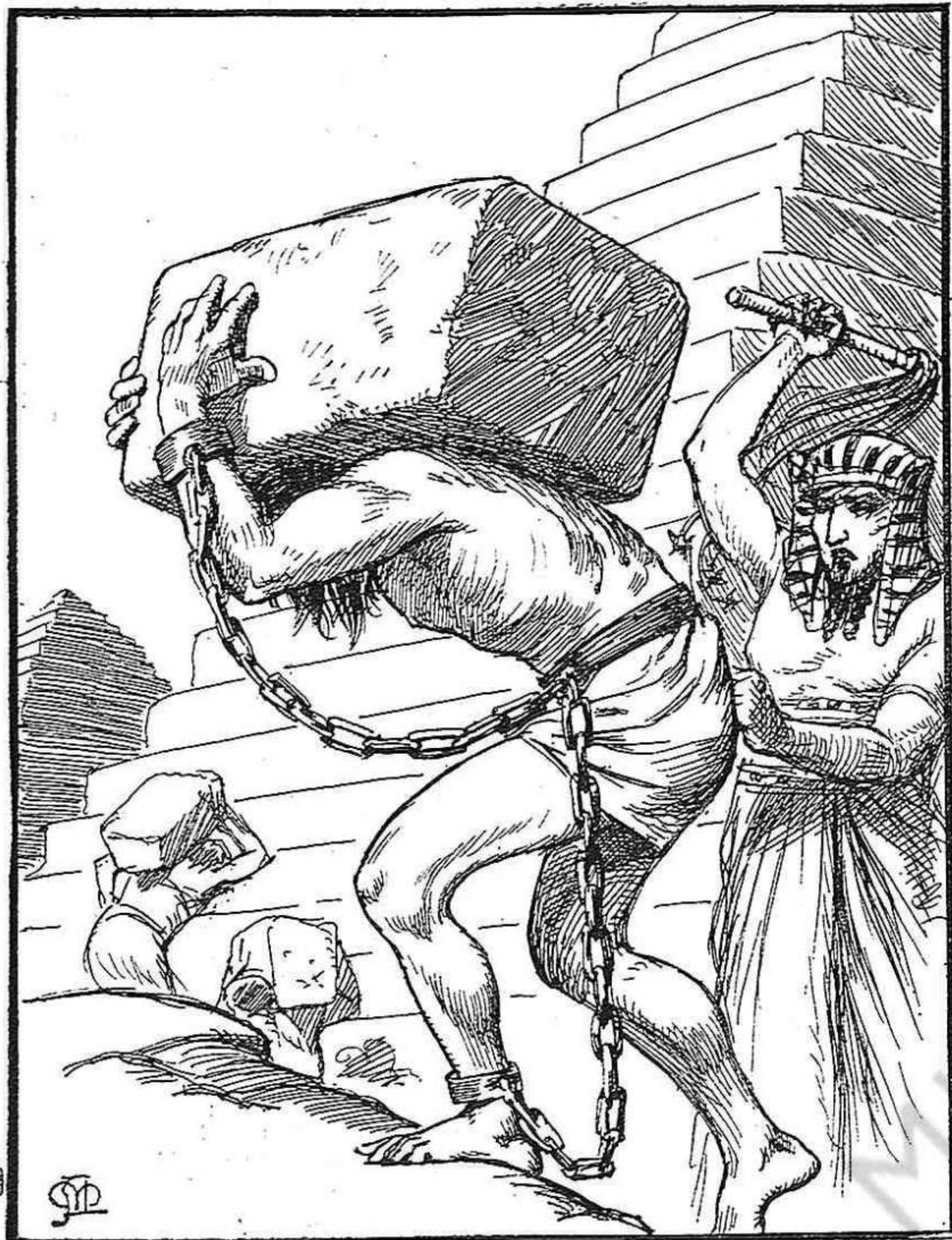
—Si 'l du girat cap amunt
y las puntas erissadas!

—Sió, ¿que tregina aquell
gèch llarch ó be americana?

LA VERDADERA MA NECRA

¡Ay dels infelissos sobre 'ls quals si deixa caure!

L' obrer, á la antigüetat

L' obrer, á la Edat mitja

—Sobra-todu, ¿que no hi veus?
 —¿Alló tan curt? ¡pastarada!
 —Es un xich escarransit:
 —¡Si ni 'l dallonsas li tapal!
 —Tu, mira aquella que vé:
 —¡Filla, que vá empolaynada!
 —Porta un vestit de mistó,
 ¡si 'n val de pelass! ¿preparas
 quin abrich y quins anells?
 —¡No deu ser mala bandarral!
 —¡Deu sab com ho ha guanyat!
 ¡no 'n vá poch de enblanquinada!
 —Deu ser la d' algún burgés,
 ¡com presum las nostras suadas!
 Mal se li pugan tornar
 polls, las pessetas que 'ns guarda.
 —¡Amén de Deu!

—¡Tant de bó!
 —¡Aixis fos, mala negada!

II

—Antón ¡a cosa va mal,
 veig que 's van parant las fábricas
 per quals-vol sis ó as,
 y aixó creu que m' encaparra.
 —Com lo burgés es tossut
 y may acaba la gana,
 preten sitiarnos per fam
 y 's val de todas las manyas.
 Demá ve la Comissió
 avans d' esmorsá, a la frábica
 cridarà á l' amo, y de pet
 li entaulará la *damanda*:
 las vuyt horas y l' augment;
 y si fá 'l *quer*, á la marxa
 tothom al carrer corrents
 sense que quedi una rata.
 Filats, texits y blanqueig
 en un dir Jesús, á casa.
 y si aguantem ferm el punt
 l' amo tindrà d' arronsarse.
 —Que vols que 't diga Antonet
 no ho veig tant plá com tú ho parlas:
 —¿Perque Magi?

—¿Sens treball
 com posarem lo pa á taula?
 —¡Aixó son ciris trencats!
 —¡Y que han de ser!

—O camándulas.
 Digam donchs, ¿que menjarem?
 —¡Llamps de Deu, mala negada!
 Sense un escarmant molt gran
 també 'ns morirem de gar-a.
 —¡Antón, no ho agafas bé!
 No es posá el dit á la llaga,
 organisemnos millor;
 creem societats ben muntadas;

ahorrem diner, sobre-tot;
 fem prudentment propaganda;
 procuremnos instrucció;
 deixems de tarambanadas,
 y, organisats formalment,
 no ho duptis, causa guanyada.
 Tú y molts feu com lo batant
 que engregat sols trinxa ab rabia;
 jo y altres fem com lo fus:
 deixem la feyna acabada.
 Digam, y poso per cas:
 ¿stant Espanya tronada
 sense barcos ni armament
 ni forsa moral com antes,
 si la Nació, com te dich,
 la vegesses plantar cara
 á Russia, als Estats Units,
 á Inglaterra ó bé á Alemania
 ¿que trovaria á la fi?

—Home, la gran garrotada!
 —Donchs bé, los burguesos son
 potencias totes granadas
 y 'l pobre treballador, Antón
 no mes que la pobra Espanya!
 —¡Deixemho corre, Magi!
 —¡Anton, prou, cap mes paraula!
 —Per mi guerra á tot burgés,
 fins lograr lo que 'ns fá falta.
 —Per mi progrés é instrucció
 y ab aixó, causa guanyada

L' HERÉU D' HORTA

tota la importancia que vulguin, pero continuar tenirlos presos seria una crueltat excesiva y que res basta á abonarla.

Un gran número de familias obreras, privadas de

tot recurs, reclaman que no se 'ls fassi pagar uns plats qu' en realitat no van trencarse.

Y per avuy no dihém res més.

L' altre dia, á lo millor de una discussió acalorada, en la qual lo govern corria gran perill de rebre un tanto de mort, lo president del Congrés, Sr. Pidal, vá tocar la campaneta, exclamant:

—Se suspen aquesta discussió.

Los fusionistas brincavan dels banchs com esperitats. Totas las minorias estavan furiosas, quan en Sagasta que cada dia 's torna més pare pedás, vá pronunciar un discurs fent la defensa d' en Pidal.

Es lo que 'ns faltava veure. Eu Sagasta exerceix la caritat; pero 'ls seus partidaris van perdent l'esperansa y la fé.

Hém rebut lo següent telégrama que estimém ab tota l' ánima.

«Madrid 1 de maig á las 2 de la tarde.—En lo banquet donat en honor dels senyors Alguacil Carrasco y Zulueta, brindá 'l Sr. Zulueta per la CAMPANA DE GRACIA, agrahtntli la gran campanya que féu en favor de la elecció de Salmerón, per qual motiu s' acordá felicitar telegráficamente á tant popular períodich.—P.»

Agrahim lo bon recort de que hem sigut objecte.

Llegeixo:

«Avuy han visitat al governador los marquesos de Comillas, Alella, senyors Sotolongo. Girona, diputats y senadors per Barcelona y altras molts personas, felicitantlo per las midas adoptadas al objecte de impedir que 's perturbés l' ordre, ab motiu del primer de maig.»

¡Magnífich!

Perque se'm figura que las midas adoptadas pél gobernador al objecte indicat, son las presóns realizadas *preventivamente*, de més de cinquanta obrers.

¿No es aixó Sr. Marqués de Comillas, Sr. Marqués de Alella, Sr. Girona y demés companys de felicitació?

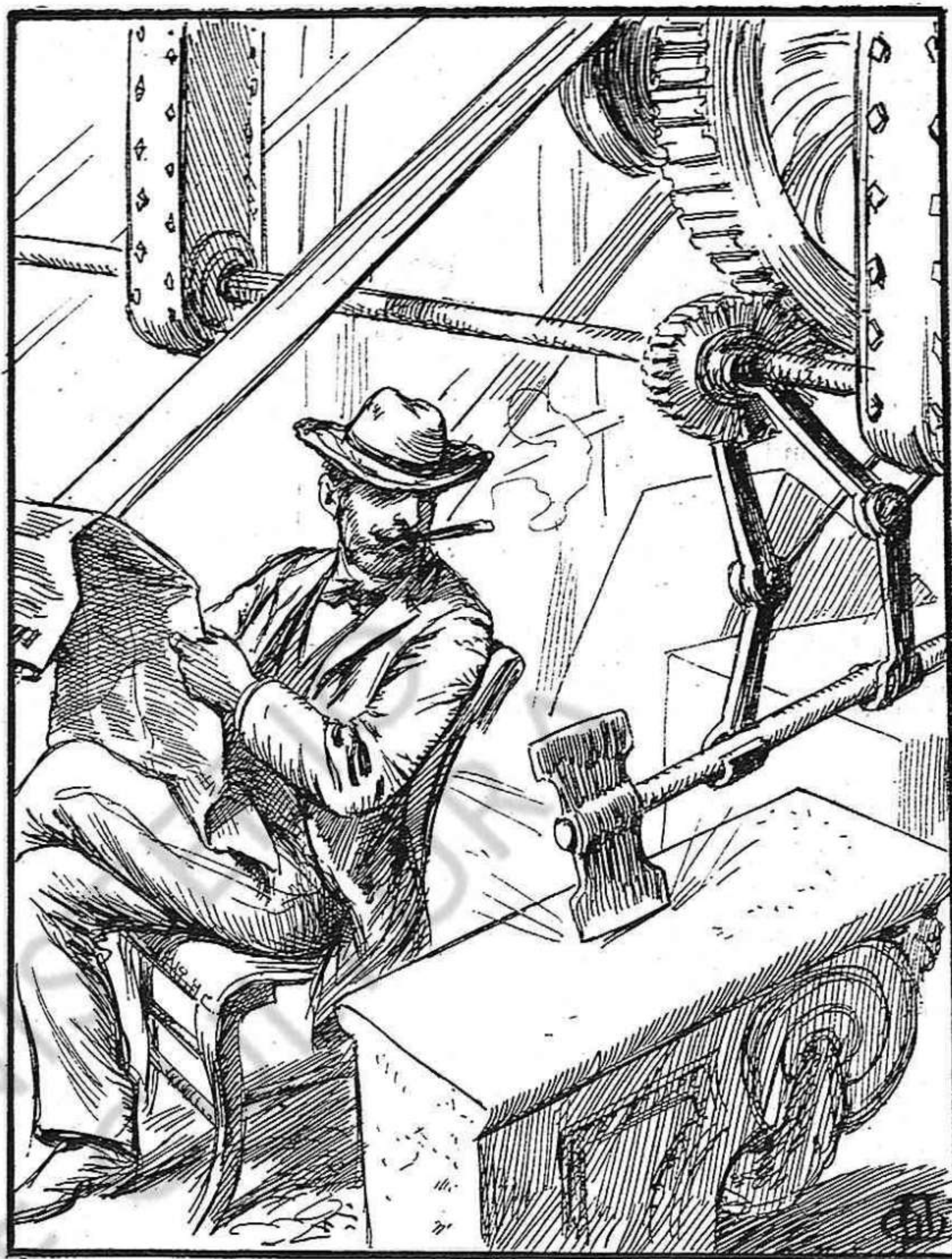
En aquest cas hó será tenirho en compte, per si vé un dia que s' estableixi lo sistema preventiu al estil socialista.

Que consistirá en agafar capitalistas y potentats, sempre que 's tingui la presunció de que combinan una jugada de bolsa que ha de tirar per portas á un gran número de familtas.

EDATS.—Per Apeles Mestres

L' obrer, avuy

L' obrer, demà

¿Los hi agradaria aquest sistema, Srs. felicitants? Donchs mirin, encare no som allà ahont aném.

En venjansa del triunfo de 'n Salmerón los conservadors intentan apressurar la resolució del expedient de agregació dels pobles del Plá á nostra capital.

¿De manera que ara volen l' agregació?... Aixó sol demostra lo que son.

Un agregat de... conservadors!

De diumenje en vuit elecció de un diputat pél districte de Tarrassa.

Se presenta com candidat monárquich, en Sedó; com candidat republicà, l' Eusebio Jover, á qui ja en las passadas eleccions varen arrebatari l' acta.

Se tracta de un districte esenc' alment republicà y es de creure que tots los partidaris de la idea, tots los enemichs del caciquisme, sabrán cumplir ab lo séu deber.

Esperém de Tarrassa una segona edició de las eleccions de las Aforas.

Precisament lo candidat Sedó, que coneix las opinions republicanas del districte, vá dihent que dels republicans se refia principalment pera sortir triunfant.

Aquesta afirmació es un verdader insult llansat á la fás dels nostres correligionaris.

Consti que cap home que per republicà 's tinga déu ni pot apoyarlo, sense anularse, sense faltar á sos debers polítichs més elementals.

Esperém, per consegüent que 'ls republicans del districte de Tarrassa, avants que tot y sobre tot, vetllarán per l' honor de la bandera republicana, y no sols votarán sinó qu' evitarán ab la major energia totas las tupinadas que 's pugan cometre.

En Canalejas en plé Congrès ha dit:

«Me sembla, senyors, que 'ls que á dreta lley haurian de sentarse en lo banch blau son los administradors de la Trasadatlántica, de las societats de crédito, dels astillers y de las empresas de ferro-carrils, que son los quins disposan dels ministres.»

La castanya es de primera. Jo crech que del banch ahont seihen los ministres se'n diu lo banch blau, á conseqüencia de las patacadas que reb.

La gran qüestió que avuy s' está ventilant es la dels astillers del Nervión.

Decididament, la empresa constructora ha quebrat, y 'l govern se troba sense barcos y sense diners

Y ab un Martinez Rivas qu' encarantse ab en Cánovas lo tracta de tú, y li canta lo que 'ls castellans ne dihuen: *Las verdades del barquero.*

Quinas escenas més cómicas, si no anessin barrejats ab ellas los més respectables interessos del país! La societat constructora responia ab los bens particulars dels que la constituhan del cumpliment exacte del contracte.

Pero vá convenir eximir de aqueixa tremenda responsabilitat als Srs. Palmers y Martinez Rivas, y ab l' excusa de que aquest últim senyor intentava sortir diputat conservador, lo qual no li hauria sigut possible dada sa condició de contratista del Estat, vá apelarse al recurs de convertir la societat constructora en companyia anònima.

Y desde aquest punt la responsabilitat personal vá desapareixe.

Extrányinse després de aixó de que la Companyia se declari en quiebra 'l dia que li convinga.

Es un negoci aquest com tants se 'n fan avuy dia á l' esquena del contribuyent.

Lo país, qu' en altres temps, s' hauria alsat plé de santa indignació, avuy permaneceix inmóvil y callat.

Ni quan li arrencan la pell á estiragassadas, s' adona de res.

En qualsevol altre ocasió, 'l govern ja seria de bigotis. Las cartas atrevidas de 'n Martinez Rivas semblan l' INRI posat damunt de la créu. Pero fins clavats á la créu lo govern conservador continua menjant del pressupost.

Es que no s' havia vist may.

CARTAS DE FORA.—L' ensotanat de Bellvey á últims de quaresma vá enviar á buscar foras del seu exercit perque l' ajudessin á passar bugadas misticas en lo confessorari. Cridá molt l' atenció que un ensotanat foraster, quan confessava á una dona, la cubria casi completament ab lo mantéu, de manera que 'ls marits y 'ls pares als quals lo fanatisme no 'ls té completament cegos, estavan sumament escamats.—Sobre la manera que tenen en aquell poble d' explotar al remat esti ritual se cita 'l següent cas. L' hereva de una pobre vella que mori en aquell poble se presentá al home negre demanantli un document del registre. Ell li digue que li portes un paper sellat de tres rals, y al tenir lo paper en poder séu, li manifestá que no estendria 'l

document si avants no senyalava una cantitat pera fer bé per l' ánima de la difunta.—Tal es la manera que tenen d' explotar la vinya del Senyor. No 's contentan ab los rahims sino que fins los ceps voldrian emportarse 'n.

Los vehins de Montmagastre tots los anys lo dia de Sant March celebran un aplech en una ermita, y terminadas las ceremonias religiosas s' hi fa ball. Donchs bé, enguany, al posaree á ballar, sorti 'l vicari de la ermita dihentlos que pleguessin, sense que 'ls balladors tinguessin per convenient complaurel. Lo vicari aná á trobar al arcalde, y l' arcalde li respongué que no podia interrompre una costum antigua. Se dirigi seguidament á la guardia-civil y tampoch lográ lo que volia. Llavors indicá als músichs que per ordre de l' autoritat pareessin de tocar, y com l' autoritat no havia donat tal ordre 'ls músichs continuaren tocant mes fort que may. Llavors lo vicari, enfutismat, s' arropa á la corda de la campana y vinga tocar de tal manera que algú creya que tocava á somaten. Per fi, empipat de veure que no passava la séva, tanca l' ermita y toca pipa, deixant á un grupo de beatas que volian entrar á resar, ab un pam de nas. No hauria sigut mal que 'ls músichs ab la bombo y 'ls platerets l' haguesse n acompanyat fins á la rectoria al só de la *Marsellesa* y del *Himne de Riego*.

A Sant Joan las Fonts hi ha un ensotanat hidrófobo contra tota idea lliberal. Fa cosa de un any va enviar á buscar monjas per catequisar á las noyas, y ara per albergarlas s' ha posat al cap aixecar un convent sense treures cap quarto de la butxaca. Al efecte se 'n va de poble en poble, captant diners y jornals, donantse 'l cas de haberbi dias que treballan á las obras quaranta ó cinquanta donas armadas de cabassos, picots y palas, puig diu l' ensotanat que la que no pot donar res, no es cristiana si no fa jornals gratuïtament.—Lo dia 2 del actual mentres unas minyonas treballavan dintre de una mina que ha obert per treure greda, vá ensollsiarse la volta, quedant dos d' ellas enterradas, morint una y salvantse l' altra.—Lo rector qu' es més sapat que un toro de Miura no passará may semblants contrarietats, ja que com á hábil capatás se mira las cosas desde un punt segur. Quan ocorre que la desgracia se trobava á la boca de la mina, pero fora. Y ara pregunto: ¿No se li pot exigir responsabilitat per l' abús que fa de las conciencias conduhintas á un treball dur que no es propi de donas? ¿No contreu responsabilitat qui 's posa a construir una obra pública sense persona facultativa que la dirigeixi? ¿Qué fan las autoritats davant de tal escándol? ¿No son pitjors aquests burgesos negres que 'ls que tan odian los anárquichs? Mentres lo govern reglamenta 'l treball de la dona, ells las internan á las minas pagantlas ab pare nostres, y ab la promesa de enviarlas al cel, no tenen cap cuydado que quedin colgadas, anticipantlas aixis lo viatge a l' altra vida. ¿Se necessita ser ensotanat per procedir de semblant manera!

MR. HENRI BOUDIN

La troballa resultà maravellosa. Sols la Providencia podia haver proporcionat al Govern la trama d'aquella esgarrifosa conjura. May con llavors podia dirse que viviam sobre un volcà.

Lo comandant de la ronda de seguretat, de colzes a la taula y esgarrapantse frisos los pòsols ab las duas mans, encongia 'ls llabis ab mefistofelià rialleta que feya estarrufar los pels enterchs de son mal pentinat mostatxo. Una carta desclosa y extesa sobre 'l pupitre rebia de bat a bat los raigs de llum d'un esmortuït quingue. Y en lo llindar dela porta, quadrat a punt de rebre ordres, l'individu Rodrigo Rodriguez respirava satisfet, pensant en l'ascens que s mereixia lo qui com ell agafava 'l fil d'una tan tenebrosa conspiració.

Alsà 'l cap lo jefe, y dirigintse al Rodriguez mentres guardava l'escrit al infern de la levita, —¿L'has trobada, digué, al mitj del carrer?

—Prop de l'acera, contestà l'altre.
—Bueno. Demà a las onze del mati no faltis. Avuy a la nit busqueu son domicili, dejornet ja tindré l'auto, a la tarde obrim lo pis y fem lo registre, y aquest mussú demà mateix jau a la garjola.

Mentres la ciutat de Tarugópolis dorm tranquilament, la policia furoneja, busca, corre, indaga, y a las set del mati de mans d'un celós número de la ronda reb lo comandant una tarjeta bastant bruta y rebregada.

HENRI BOUDIN

Bol., 23, 2º

Lo capdell ja comensa a desembolicarse. Lo jefe de seguretat, home d'uns cinquanta anys, de nom Garracurta, preveu l'importantissima comissió que 'l benestar general li encarrega, y trayentse del butxacó per millessima vegada la carta, s'absorbeix de nou en sa lectura. La carta diu aixis:

«Mr. Henri Boudin.

«Vilagradosa 6 Abril 1892.

«Benvolgut company: la cosa marxa a mesura dels nostres desitjos, encare que ma qualitat d'extranger no m' dona l'absoluta confiança que fora convenient pe'l millor exit de nostres propòsits.»

«Procuro atraurem l'element popular pera empendre de seguit activas diligencias pe'ls pobles vehins. Repartidas ja las pocas existencias que vaig endur-me'n, conve me n feu una nova remesa, puig si poguessim introduhir las a las fabricas y en general all' ahont es numerosa la concurrència, aviat veuriam satisfets los nostres desitjos. Procureu que al enviar las sigan ben plenas y que no reventin pe'l cami.»

«Si us ve be, envieu-me impresos per repartir y fer propaganda.»

«Vostre sempre

«Saucisse.»

Garracurta seguía capficat, ab la mirada vaga, preocupat per l'idea de aquella conxorxa atrevida dels dos extrangers. De sobte, s'animaren sos ulls y 's decidí a practicar punt per punt lo seu estrategich plan de campanya. Los dinamiters s'aurian a sas mans. Perque la carta era sens dupte d'uns anarquistas dolents; las bombas que s'havian d'introduhir a las fabricas, la nova provisió que 'n demanava, ab expres cuidado de que no reventessin, la propaganda pe'ls pobles vehins, las proclamans incendiarias, tot eran indicis certs y segurs per Garracurta, modest héroe qu'anava ab son cop de mà a salvar a Tarugópolis y a conquistar las alabansas de mitj milió y pico d'habitants.

Quan los vehins digueren que l'estadant del segon pis, un francesot llardós y malcarat, havia tocat pipa de bon mati, en Garracurta 's donà a tots los dimonis. Ab l'auto del jutjat, precedintlo un manyà y seguit de sis braus escullits de la seva escolta, homes de brahó y pochos escrúpols, pujá l'escalera del número 28 del carrer de la Bola. Espanyada la porta del segon replà, entraren ab precaució 'ls caps-pares de la jornada. Tot era buyt; l'aucell havia fugit.

Pero a la mirada investigadora dels astuts policias no s'escapà un llarch ganivet ensangrentat y una grossa caixa de llauana, hermèlicament soldada, objectes que sobre de la única taula de la habitació s'trobaren. Ab gran cuidado y no menos temor s'obri per una punta la tapa. La cosa era ja evident. Dins la caixa, arreglerats y ben conduh'ts s'hi trobaven uns cartutxos de metall capassos de pulverisar la mes ferma y ben cementada casa.

Seguiren lo registre. Lo mobiliari de la casa era pobre y reduhidissim; un catre, mitja dotzena de cadiras y la taula avans esmentada. En un recó del pis trobaren molts feixos de periodichs: *La bandera negra*, *La federación anarquista*, *El proletariado rojo*, etc., barrejats ab molts altres de republicans y monárquichs, ab l'intent exprés, sens dupte, de des-pistar a la vigilancia.

Esbotat lo calaix de la taula, aparequeren uns papiers. Garracurta s'hi precipità corrent y sa vista esparverada llegia ab rapidés de llampech los nous documents comprometedors.

L'era un parte telegráfic concebut aixis:
«Marsella—20 Mars—Boudin—Rebuts ganivets y maquinas. Esperem ordres vostras pera matar als grossos.»

L'altre una carta de Madrid.
«Amich Boudin: desitjos per lo molt que m'interessa de que prosperi 'l nostre projecte. soch de parer d'aprofitar los temors del primer de Maig pera des-

»fernos dels bisbes que 'ns quedan. Enviem prompte »garrons d'aquells que may fallan y preparats de »poch, perque ja 'ls tinch destinats als millors palaus »de la noblesa espanyola.»

«No perdis sobre tot y guarda ben reservada la fórmula que vaig darté pera umplir poltruchs.»

«Mana y disposa de ton servidor»

«Pau Pinyons.»

Ja no hi cabia dupte ni vacilació. Lo complot estallaria avans dels primers de Maig. Se matarian bisbes, volarian los nobles y aquells infernals maquinas de guerra nomenadas *poltruchs y garrons*, potser per son origen foraster. causarían milers y milers de victimas. Pero nó; allà hi havia Garracurta que s'proposá evitarho esbullant lo marro als terrorífichs petardistas.

A las deu de la mateixa nit, lligat com un Cristo y entre quatre veterados del honorable cos de la seguretat, Mr. Henri Boudin, qual captura s'efectuà dins d'una taberna ó casa de menjar del encontorns de Tarugópolis, entrá per la porta xica del Govern civil, quedant prés al calabosso. Garracurta, director de la cassera, s'incautá de tots los papiers del temut anarquista. Aquest protestava del atropello, de la arbitraria detenció, ara en catalá xampurrat, ara en castellá ultrapirenaych, fins en francés; tot inútil. Ni 'ls prechs, ni las bonas paraulas, ni las blasfèmias, ni las amenassas d'un conflicte internacional promogut pe'l consulat, res entendria als braus adalits del ordre y de la pau.

La caixa dels petardos fou conduhida ab grans precaucions al Laboratori. Lo president de l'Audiencia nombrá un jutje especial encarregat de la ruidosa causa. Lo Gobernador conferenciá telegraficament ab los ministros, y 'ls gacetillers de la premsa local fugiren a la redacció respectiva afanyosos d'incloure als diaris del mati una última hora extraordinaria.

L'endemà no s'parlava a Tarugópolis d'altra cosa que de petardos. Als mercats, a las sagristias, a las oficinas públicas, cafés y botigas, tothom hi donava cuillerada. Garracurta rebé anònims ab bitllets de Banch y 'l Municipi proposá acunyar una medalla d'or, del bulto d'una codanxa de tunyina, pera premiar sos mèrits. Parque val a dirho: la premsa s'excitati, y aboca una tan desfeta pluja de garrofas capassa de posar la pell de gallina a tota l'humanitat. ¡De quina s'havia salvat la burguesia!

Un piquet de guàrdia civil custodiava la casa del infernal Boudin. La gent ompl'nava 'l carrer de gom a gom fent comentaris y profecias, mentres una turba inmensa, enarrida per l'ayguardent, demanava a la porta del Gobernador lo cap del petardista.

Lo jutje practicava ja las primeras diligencias y Garracurta li oferia mes probas comprometedoras, las trobadas al damunt d'Henri Boudin a l'acte de detenirol.

Se reduhian a una cartera d'apuntes, ahont s'hi llegia ab llapis, primer:

«Partidas compromesas»

«Maig..... 20 francesos»

«Juny..... 30 mallorquins»

«Setembre. 12 estremenyos»

«Desembre. 20 del pais.»

Segón; una llista de noms y domicilis de diferents punts d'Espanya y del estranger.

Tercer; notas sens ordre, com las copiadas a continuació:

«16 Febrer—Mort del clapat.»

«20 Mars—S'han de matar als dos francesos últimament arribats.»

«26 Mars—Rebudas bonas noticias dels corresponsals. Activar assumptos avans del 1 de Maig.»

Quart; secció financiera:

«Boudin..... 3000 francos»

«Saucisse..... 2500 »

«Pinyons..... 1000 »

«Compra de materials..... 800 franchs.»

«Ganivets y altres eynas..... 250 »

«Gastos de propaganda..... 100 »

«Import dels regalos a certas autoritats..... 300 »

«Impresos..... 50 »

Com s'ha vist los datos eran preciosos y 'l moti, insurrecció ó bullanga que de l'un moment a l'altre anava a estallar, rebé de sopetón lo cop de gracia.

Faltava buscar als cómplices y encubridors, pero 'l telegrafo funcionava sens repòs y tardarian pas a caure sota las garras de la llei.

Y Henri Boudin, si bé feya cara de bon home, seguía agarrotat allà en lo mes fondo del humit calabosso, sentint espahordit la cridoria del poble que demanava de totas passadas lo cap del anarquista.

Lo Senyor Jutje, deixant apart l'importancia del succés y la magestat de son august càrrech, no pogué menos d'esquerdarse de riure al llegir un volant qu'acabava de rebre:

Laboratori quimich de la Escola provincial d'arts é industrias:

«Cumplint l'encàrrech que s digná ferme V. S. en »sa comunicació última, registrada ab lo número 264 »y de fetxa 16 d'Abril, tinch lo gust de participar a »V. S. qu'oberta ab tota precaució la caixa de llauana »procedent del registre efectuat al carrer de la Bola, »número 28, del minucios y detingut examen de la »mateixa, resultá contenir tres dotzenas de magni- »ficas sobressadas, (esmeradament cubertas de fulla d' »estany, vulgo paper de plata) de riquissimas condi- »cions nutritivas y sens contenir substancia perju- »dicial a la salut.»

«Pera major satisfacció de V. S. acompanyo la tar- »jeta qu'anava al fondo de la esmentada caixa.»

«Deu guardi a V. S. molts anys.»

«Tarugópolis 19 abril 1892»

«Lo Director»

«Andreu de Rosanilina.»

La tarjeta inclosa deya:

BOUDIN, SAUCISSE et C.^a

«Gran fabrica de sobressadas, llagonissas y altres embutits de carn de tocino.»

«Confecció especial dels coneguts en lo pais ab lo nom de bisbes, poltruchs y garrons.»

«Corresponsals per tot arreu.»

«Casa principal a Marsella.»

A las pocas horas Boudin abressava ab tota l'efusió de son cor al jutje que li portá l'ordre de sa llibertat.

L'ignocent tocinayre explicava la presencia del ganivet vermell per ser l'usat pe'l tast de las sobressadas y l'existencia dels periodichs destinats a embolli car las que s venian per la ciutat.

Las notas, cartas, telegramas y apuntes eran tots referents als negocis de la casa.

En fi, mentres Boudin, convertit en héroe popular, rebia numerosos encàrrechs de butifarras, batejadas en los colmados y droguerías ab lo mot de *petardos de porch*, Garracurta presentava la dimissió de son càrrech, y plorós, arrepenit y humil demanava al propi Boudin una plassa de mocadera a la fabrica de Marsella.

XAVIER ALEMANY.

LO GRAN PETARDO

OLA! ¿L gran petardo? ¿quin petardo es aquest?

—¿No ho saben? Un petardo descumunal, que durant tot lo primer de Maig va estar a la vista de la nació entera.

Consioerin tot lo que hi havia dintre y horrorisíne paulatinament, perque massa de sobte podria perjudicarlos.

La envoltura exterior la formava l'exercit en pes, aquartelat y a punt de posars en moviment a la mes petita senyal.

Seguia després una capa—bastant greixosa—de policia secreta, ab instruccions categóricas e instruments molt més categórichs que las instruccions.

Venia luego una cantitat considerable d'agents d'ordre públich, ab uns ulls com taronjas y la mà, en actitud héllica, a la empunyadura del sabre.

Hi havia també una part d'esquadra, provehida d'explossius de totas menas y ametralladoras de las que funcionan al en gros.

Y per últim, prop del fulminant, casi bé en contacte ab l'ayre exterior, hi havia un bon pessich de guardias civils de peu y de caball.

Aquest era 'l gran petardo que 'l govern havia preparat pera recrear la vista del poble y demostrar que aquí tots som valents, y que si 'l pais no te pór, lo govern encare 'n te menos.

La metxa estava encesa; la farúm dels explossius casi ja se sentia; no més faltava una mica de calor y ¡pataplum!.... l'inmens petardo 'ns tirava a tots de costellas.

¿Per qué no va explotar? Senzillament, perque la sensatés del poble treballador va apagar la metxa.

Aquesta vegada 'ls petardistas ministerials han perdut lo temps, la paciència y 'ls quartos. Tot lo seu treball ha resultat inútil.

¡Preparar un petardo tan hermós, tan formidable, tan ben carregat, y tenirlo de desar sense haverlo pogut fer servir!....

N'hi ha per plegar lo ram y retirarse a la vida privada.

No obstant, a mi ja 'm sembla que 'ls sento. —¡Vet aquí!—diran prob'ablement—lo govern sempre ha de carregar ab la culpa. Si no pren precaucions y succeheix alguna cosa, l'acusen de descuydat y poch predictor. Si gracias a las sevas midas preventivas se manté la tranquilitat y no passa res, se riuen d'ell, assegurant que las sevas precaucions han sigut ridiculas y completament fora de lloch, perque sense tot aixó, l'ordre s'hauria conservat de la mateixa manera.

Te rahó, pobre govern. Com també 'n tenia aquell mestre de minyons que deya tot compungit:

—Si no castigo 'ls noys, diuen que no sé educarlos; si cada dia 'n mato un a bastonadas, asseguran que soch un bárbaro.... ¿Cóm s'ha de fer, donchs, per criar las criaturas?

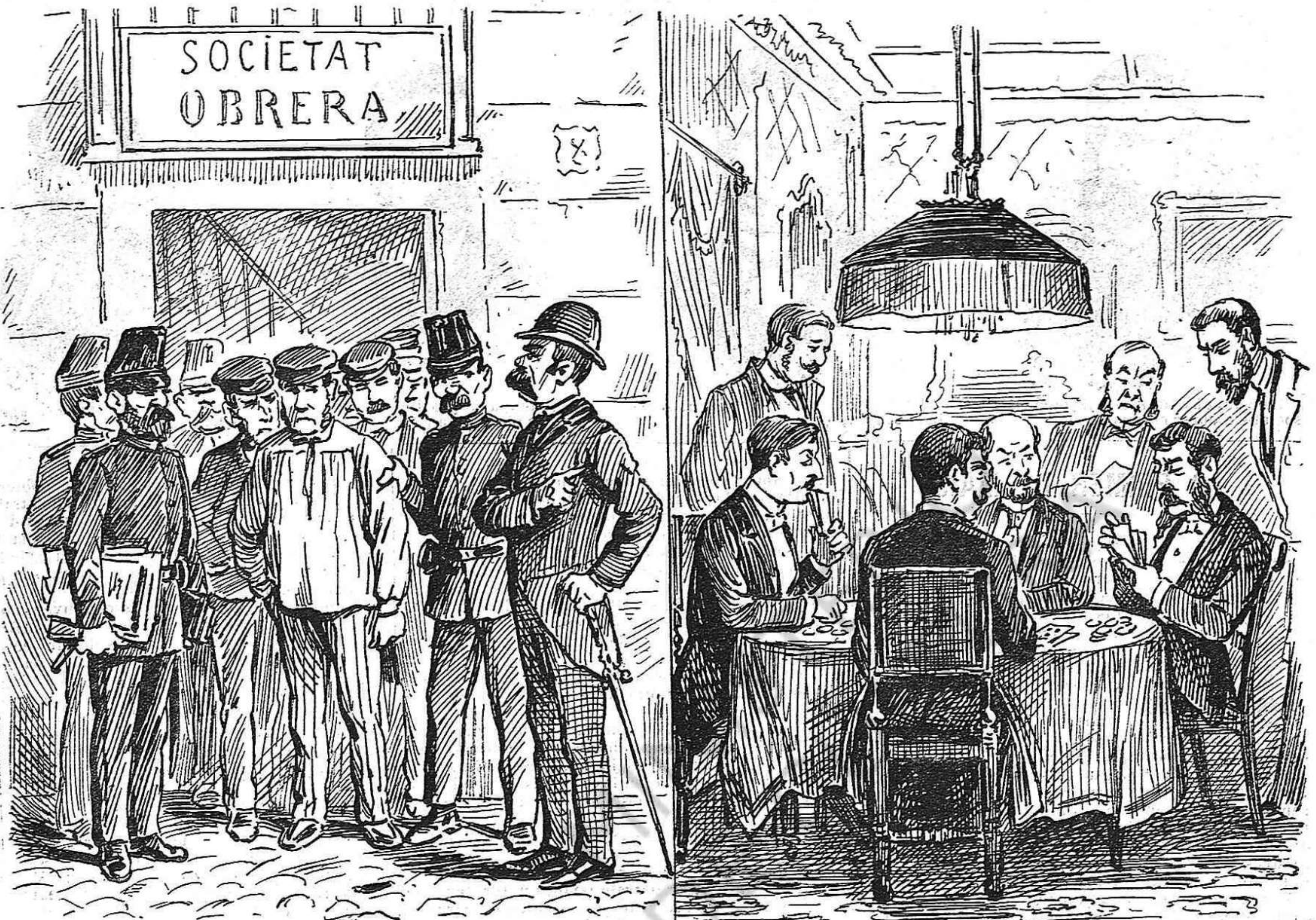
L'ignocent mestre no sabia que entre no dir absolutament res a la quitxalla y matarla a garrotadas, hi ha un terme mitj bastant enrahonat.

Lo mateix li passa al govern. També a la quènta ignora que de posarse a dormir ab indiferència a llen-sarse al carrer armat fins a las dents, hi ha una distancia considerable.

Pero, no 'l molestém més, infelís govern. Justament ara está enfeynat rebent las comissions que van a donarli la enhorabona per la tranquilitat que s'ha disfrutat durant lo dia hu.

Si ell estes mes seré y tingues las potencias obertas, se treuria del davant aquestas comissions y 'ls diria: —¡Fora d'aquí! ¿per qué veniu a felicitar-me? ¿per qué 'l primer de Maig ha transcorregut ab tota tranquilitat?... ¡Qualsevol se pensaria que 'l que havia de per-

CONTRAST

Los Circuls útils fan tancarlos

Als Circuls viciosos ningú 'ls diu res

turbar aquesta tranquil·litat soch jo!... Apa, á felicitar als obrers... y deixéuvos d' epigramas.—

Ab tot y aixó, cal confessar que 'l govern en mitj de la seva actitud tremebunda y aterrorisadora, ho ha fet tan malament com ha pogut.

Feya veure que tenia por, y sabia que no hi havia de qué.

Simulava que hi havia molt que vigilar, y estava segur de que ningú s' bellugaria...

Lo mateix que aquelles donas que fugen, per veure si aixis logran que algú las empayti.

Fora de Barcelona, no sé detalladament quinas han sigut las providencias que 'l govern ha pres.

Pero ab lo que ha fet aquí, s' ha vist ben clar que estava en lo secret y que sabia que 'l dia primer de Maig no passaria res absolutament.

Calculin vostres mateixos si 'n devian estar de tranquilas las autoritats de Barcelona...

¡Ni siquiera van fer escampar sorra per la Rambla!

A. MARCH.

y micos intel·ligents...
(Avis als Ajuntaments que desil·lin com parar fieras).

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

- 1.ª XARADA.—Ro-ca-fort.
- 2.ª ANAGRAMA.—Japonés—Esponja.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—El Monaguillo—La Mascarita.
- 4.ª TERS DE SÍLABAS.—M A R I A
R I B E R A
A R A G O
- 5.ª GEROGLÍFICH.—Per grans un graner.

Han endevinat totes las solucions los ciutadans J. Parera y M. Matalassé; 4 Cintet Barrera y Cargol, F. Corbella V. y R. Farriol C.; 3 Un Saragatero; 2 Comptes Vells y Madame Prusth y 1 no més Jaumet de Tarrassa y E. Marti del Mico.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadans C. Julián Busquets, Masqués, Ytram y Evob, Ramón de Masquesa, J. Bonastre, J. Roig, Joan Amat, N. Per y Giral, G. Gali, F. Gumá, Secció de Corredors, G. Campmany y Un Sabi y Companyia.—Lo que 'ns envian aquesta senmana no fá per casa.

Ciudadans J. Staramsa, Cintet Barrera y Cargol, J. Escolá del Vendrell, R. Giné, Mr. Eugon, R. Ferriol C., F. Corbella V., Francisquet, Jaumet de Tarrassa, P. G y B. de V., Rey Nano y Aguilera.—Insertarim alguna cosa de lo que 'ns remeten.

Ciudadá J. de Claris: L' article es molt diluït, y además no entra en lo género que nosaltres preferim per nostros periódichs.—Ll. Salvador: Los versos van bé.—Japet de l' Orga: Aquesta senmana no ha estat tan felis com altrás.—J. V. (Mas Roig) La senmana próxima 'n parlarem: l' abundancia de originals no 'ns ha permés ferho en la present.—R. Bas Roca: Es flúixet.—J. Lledaluz: De las tres, únicament la segona pot aprofitarse.—J. Sallentag: Los sonets no 'ns van: lo sonet-xarada té alguns versos coixos. Li prevenim per si vol posarhi remey.—N. B. y S.: L' article es una divagació: prefeririam un assumpto mes concret.—Ramón Lley: Es flúixa y dolenta l' una, y no es sonet l' altra com á vosté ti sembla.—J. T. y R.: Vá bé.—J. Usón: Idem.—Francisco Llenas: Lo mateix li dihem.—E. Molas: Lo monólech está

bé.—J. Abril Virgili: Las trobém flúixetas: envihin d' altrás.—Indalesi Cucaracha: Está bé.—Amad... Oda: No 'ns fá l pes. Lo preu de cada suscripció es per cada un dels periódichs.

¡Gran éxit! ¡Gran éxit! ¡Obra nova!

CATECISME AMORÓS

EN VERS

per C. GUMÁ

Ab dibuixos de M. MOLINE

Preu: 2 rals

Se ven á can Lopez, en los kioscos y á tot arreu

LOPEZ, editor.—Rambla del Mitj, 20.

BARCELONA.—A. Lopez Robert, impresor.—Asalto, 63.

SECCIÓ TELEGRÁFICA

Madrid, 6

La qüestió dels Astilleros va enredantse més y mes, ja hi ha varis caballés que 's repican los panderos. ¡Bé n' hi ha hagut de guirigay y negocis bruts a Espanya! Enredos de tal calanya no s' havian vist may ¡may! Molts creyan de bona fé que 'l país s' empiparia; pero 'l país, avuy dia, ja no s' empipa per res.

Bilbao, 6

Noticias dels Astilleros: tallers quiets y plens de nyonya; los cascos dels tres cruseros s' están morint de vergonya.

Paris, 6

Obert lo Saló.—Segueixen los atentats y explosions; de modo que avuy á Fransa hi ha molts exposicions.

Mogador (Africa), 6

Surt un barco en 'quests moments carregat de cadeneras

FIGURAS DEL PRIMER DE MAIG

Lo company IGLESIAS, jefe del partit socialista obrer espanyol.

Lo ciutadà RENTÉ, del partit socialista oportunista obrer.

Lo company QUEJIDO, del partit socialista obrer espanyol.

Lo company LLUNAS, anarquista colectivista.

LO PRIMER DE MAIG

os qu' esperavan ó temian grans trastorns en la tercera festa universal del treball, han hagut de reconèixer que las classes obreras adelantan pasmosament en lo camí de la seva educació. Ja no s' mouhen avuy á impuls de las passións exaltadas: la reflexió serena guíá 'ls seus actes.

En una festa com la del primer de Maig, hi han pres part millons de treballadors, y no s' ha senyalat cap desordre de importancia. Prescindint de Lieja (Bèllica), ahont van ocórrer alguns disgustos y de Bolonia y Forli (Italia), ahont ocorregueren alguns trastorns sense gran trascendencia, en tot lo món civilisat, la festa del primer de Maig ofereix caràcters pacífics, que han fet completament inútils las precaucións excessivas presas pèls respectius governs.

Té infinitament més importancia un acte tan grandios, realisat ab la serena calma propia dels que tenen confiança ab l' idea que sustentan, que no si s' hagués apelat als extrems de la forsa y á las convulsions de la bullanga.

L' obrer ha demostrat qu' era home digne de respecte. Las sévas aspiracións mereixen aqueix respecte, per lo que signifícan y per la manera com han sigut exposadas.

LA CAMPANA DE GRACIA s' felicita intimament de coincidir ab lo tò pacífic que han adoptat los obrers al tractar de dur á bon terme las sévas reivindicacións.

L' acte més colossal es, sens dupte, lo gran *meeting* de Londres. Una massa obrera imponent, que s' elevava á 600 mil homes, va recorre pacíficament los principals carrers de aquella gran capital, sent l' admiració del món per l' ordre ab que va realisar una semblant manifestació. Los obrers inglesos demanan l' establiment del sufragi universal.

Igual arma democrática pretenen conseguir los treballadors belgas. Com á gent práctica que son, no ignoran lo gran partit que poden treure del dret de intervenir directament en la gobernació del Estat depositant lo vot en l' urna.

Aquesta conquista la tenim á Espanya. Aquí no falta sino que las eleccións sigan una veritat, y hosen, sens dupte, 'l dia que las masses obreras s' ho proposin, ofegant á copia de vots totas las martingalas del caciquisme. La última elecció de 'n Salmerón es un eloqüent exemple que ho demostra.

A París, ordre inalterable. L' honorat obrer no farà may causa comú ab los criminals y 'ls boigs que apelan á la dinamita. Major protesta contra 'ls atentats de la pandilla de 'n Ravachol no podian formularla 'ls obrers de París, entregantse pacíficament á las expansions de la festa del primer de Maig.

Pero, deixant apart lo resto d' Espanya, ahont l' ordre ha sigut inalterable, cenyimnos á Barcelona, á la capital del treball, sobre la qual se fixavan totas las miradas, unas ab rezel, otras ab confiança.

Hem de dir que certas autoritats van fer tot lo necessari perque aquí hi hagués alguna cosa. Alguns dias avants del primer de Maig, á pretext de haverse publicat una fulla anónima, impresa sobre paper vermell, la policia va posarse en moviment, agafant á qui bé li va venir, sense com va ni com costa. Costa tan poch entrar en lo domicili de un honorat treballador y ferlo seguir! Es tan fácil omplir la presó de pacífics ciutadans! La majoria dels presos van ser trets

del llit ahont dormían tranquilament descansant de las fatigas de la jornada. Y n' hi havia de dintre la ciutat y del Ensanche y de tots los pobles circunvehins. La major part, ells ab ells no s' coneixian sisquera, y no obstant á tots se 'ls atribuía alguna participació en la publicació de la ditxosa fulla impresa sobre paper vermell.

Lo fet seria cómic, sino dependís d' ell la tranquilidat de numerosas familias obreras, que trobantse ab lo cap de casa pres, se veihen faltadas de lo més necessari pera viure.

Pero en fi, cada governador té 'l seu sistema. Solecio empuñava 'l garrot: Ojesto s' val de las encordilladas.

Aqueixas presóns y 'l tancament autoritari de un gran número de societats obreras, en las quals, per *supuesto*, ni sisquera s' hi juga al trenta hu, ni al cané, ni al burro, sigueren los preludis ab que las autoritats anunciaren la festa obrera del primer de Maig.

No s' pot fer més per exacerbar l' esperit dels treballadors.

Afortunadament los obrers catalans han après á tenir calma y á tot se prestarán, menos á ser carn de canó, perque algú s' aprofiti, en millora de la carrera, de qualsevol torpesa que cometin.

La festa quedá reduhida á la celebració de *meetings* y vetlladas.

Una vetllada important celebrá l' agrupació obrera oportunista en lo seu Cassino del carrer de Escudillers, revelant que aquesta agrupació, per l' aplóm que presideix en tots los seus actes, es digna en tots conceptes de las nobles ideas que sustentan. Lo ciutadà Renté, un dels adalits de la causa republicana, que sempre ha procurat conciliar la causa obrera ab las aspiracións polítiques que tant poden contribuir al triuñf d' ella, prengué part en dita vetllada, pronunciant un correcte discurs.

Los *meetings* que se celebraren al dematí tingueren lloch en lo saló del Circo federalista, en lo teatro de Novedats, en lo Circo Espanyol y en lo Tivoli.

Organisá 'l primer l' associació de treballadors del ram de sastreria, distingintse 'l ciutadà Albigés qu' en un discurs plé de sentit práctic realisá las ventatjas de l' associació y féu algunas atinadissimas consideracións sobre 'ls debers polítichs del obrer.

«Sense 'ls partits polítichs—digué—no podríam celebrar ara la reunió que celebrém; sense ells no s' hauria alcansat lo dret de reunió avuy establert; sense 'ls partits polítichs no podríam concorre als Municipis ni á las Corts, perque sense ells no podríam exercitar lo dret electoral, perque sense ells no gosariam del sufragi universal.»

Lo company Lluñas, anarquista colectivista, doná una conferencia en lo Teatro de Novedats, explicant las ideas que sustentan y condemnant ab energia 'ls procediments dels dinamiters.

«¿Qué han guanyat á París—preguntava—ab lo terror que alguns proclaman? Res enterament. Y si hi hagués anarquistas, que no n' hi ha, dinamiters, acabarían per ser cassats com llebras pèls seus vehins, pèls seus amichs, fins pèls seus parents.»

Podrán ser tingudas per utópicas las ideas anarquistas que va exposar lo company Lluñas; pero dintre de la esfera de la discussió son dignas de respecte, quan de una manera tan categórica se confia 'l seu triuñf á la difusió de las mateixas y no al auxili de la dinamita.

L' agrupació socialista celebrá dos *meetings* distints, l' un en lo Circo Espanyol y l' altre en lo Teatro del Tivoli.

Presidí 'l primer lo company Reoyo, y en ell pronunciá un bon discurs lo pintor company Ferrer, lo

qual demostrá la conveniencia de que 'l obrer no se surti dels limits dels drets escrits en la ley, treballant sens parar perque se n' hi vegin escribint d' altres. Citá com á modelo al obrer inglés que 'l dia primer de Maig ha obtingut autorisació pera celebrar un *meeting* magno, ab las autoritats al costat seu per evitar qualsevol intrusió perniciososa.

«Es precis—digué—que 'us desenganyeu; no tot se ja ab lo trabuch als dits y darrera de una mata.»

Lo company Reoyo resumí 'ls discurs encomiant las ventatjas de las 8 horas y evidenciant la trascendencia universal de la festa del primer de Maig.

Lo *meeting* del Tivoli sigué 'l més important, y 'l notable discurs del company Quejido la nota culminant de la diada. No pot dirse ab més eloqüencia lo qu' expressá aquell distingit obrer tipógrafo.

Abogá per la unitat de programa y de direcció, y per la necessitat de adoptar un método y un procediment. La idea de la jornada de las 8 horas uneix á tots los treballadors, y aquests l' ofereixen á la burgesia com una reivindicació immediata «perque 'l difícil part de la nova societat no tinga de ser arrancat per medi del fórceps, sino que s' produheixi tal com la naturalesa l' efectúa.»

Diu de la revolució social, que més val ferla que parlarne. «¿De quina manera? Per los procediments legals: aprofitant las torpesas dels burgesos, sent molt sensats y esgrimint totas las armas que 'ns posan á la mà.» Es además precis coneixer lo medi social en que l' obrer viu. Obrar ab lleugeresa equival á un fracás. Tota derrota implica un retrocés. «De memoria devém saber que no reunim condicións intelectuales bastant per arrancar á la experta y poderosa burgesia la direcció de la societat. Si 'ns diguessen que tenim lo numero, la inteligencia, la forsa, la seguretat, de la victoria 'ns enganyarian y 'ns enganyarian nosaltres mateixos. Fa 22 anys que baladrejem, que anunciem lo triuñf, y en realitat desde la destrucció de la Internacional, aném de tombalóns, cayent d' error en error, fent lo nano de la venta, per acabar de tenir pór fins de un guardia d' ordre públich. Ni hém alcansat la virilitat suficient, ni sabem fer us del dret de ciutadans, ni sabem portar á la barra á un govern, ni tractem de discutir sisquiera als poders públichs.»

Parla del triuñf de Salmerón, que implica 'l desitj de oposarse á las tupinadas y xanullos del caciquisme; y diu: «Si nosaltres tinguessim no més que 'l desitj d' esgrimir aquesta forsa, sortint del salvatjisme en que 'ns esterelisém, la classe obrera seria invencible.»

«Més que la jornada de las 8 horas es precis que tinguem un método, un procediment, y que ab aquest aném á veure á la burgesia, com Carlos Rubio va anar á veure á la reyna Isabel, quan oferia las reformas que avants negava, dihentli:

—Senyora: ab jornada ó sense jornada, triunfarém; Senyora: ha fet tart!»

Aquesta quintaessencia del discurs del company Quejido revela 'ls nous derroters que s' imposa la classe obrera afiliada al partit socialista.

Tot per la pau, tot per la legalitat, tot ab ajuda de las prácticas polítiques.

Las classes obreras que aixis saben depurar lo seu programa, y que en lo tercer any de celebrar la festa del primer de Maig, donan mostra de una tan poderosa forsa de reflexió, constituirán la vanguardia del progrés polítich, y no hi haurá home amant de aquest progrés que deixi de secundar las sévas reivindicacións en tot lo que tenen de justas y de prácticas.

B.

—o—